

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 14Co/23/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6713215104
Dátum vydania rozhodnutia: 25. 02. 2014
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Mária Podhorová
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2014:6713215104.1

Uznesenie

Krajský súd v Banskej Bystrici v právnej veci navrhovateľky : L. G., narodená XX.XX.XXXX, bytom XXX XX Z., B. X, zastúpená Advokátskou kanceláriou JUDr. Peter Rybár, s.r.o., so sídlom 040 11 Košice, Ľudová 14, IČO : 47 234 466, adresa pre doručovanie : XXX XX G., G. XX, proti odporcovi : Home Credit Slovakia, a.s., so sídlom 921 22 Piešťany, Teplická 7434/147, IČO : 36 234 176, o povolenie obnovy konania vedeného na Okresnom súde Zvolen pod sp. zn. 7C/129/2011, o odvolaní navrhovateľky zo dňa 07.01.2014 proti uzneseniu Okresného súdu Zvolen číslo konania 6C/180/2013-26 zo dňa 02.12.2013, takto

rozhodol:

Uznesenie okresného súdu **z r u š u j e**.

odôvodnenie:

Napadnutým uznesením okresný súd konanie o povolenie obnovy konania zastavil postupom podľa ustanovenia § 10 ods. 1 zák. č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov, nakoľko navrhovateľka súdny poplatok za podaný návrh na začatie konania o obnovu konania ani po výzve súdu nezaplatila, pričom nebola od platenia súdnych poplatkov oslobodená (a to ani zo zákona, ani rozhodnutím súdu). Súd v odôvodnení uznesenia uviedol, že na navrhovateľku sa nevzťahuje zákonné oslobodenie vyplývajúce z ustanovenia § 4 ods. 2 Zákona o súdnych poplatkoch, nakoľko v zmysle tohto ustanovenia sú od platenia súdnych poplatkov oslobodení spotrebiteľia, domáhajúci sa svojich práv, ktoré im zaručuje osobitný zákon, t.j. právne predpisy na ochranu spotrebiteľa. Návrhom o obnovu konania sa navrhovateľka nedomáhala ochrany tzv. spotrebiteľských práv, ale preskúmania podmienok pre obnovu občianskeho súdneho konania podľa Občianskeho súdneho poriadku. V tomto prípade sa teda navrhovateľka domáha práva na spravodlivý súdny proces a práva na prístup k súdu, a nie ochrany spotrebiteľských práv. Toto konanie je aj osobitne spolplatnené podľa položky 16 sadzovníka súdnych poplatkov. Následne, vzhľadom na zastavenie konania, súd rozhodol aj o náhrade trov konania podľa ustanovenia § 146 ods. 1 písm. c/ O.s.p. a vyslovil, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.

Proti uzneseniu okresného súdu podala navrhovateľka v zákonom stanovenej lehote odvolanie. Namietala nesprávne právne posúdenie veci a domnieva sa, že súdny poplatok nebol vyrubený oprávnené, pričom poukázala opätovne na ustanovenie § 4 ods. 2 písm. za/ Zákona o súdnych poplatkoch. Uviedla, že právny vzťah, ktorý je predmetom sporu, je spotrebiteľský vzťah, v ktorom si uplatňuje ako spotrebiteľka práva podľa osobitného predpisu. Pokiaľ poznámka pod čiarou, odkazujúca na osobitný právny predpis, odkazuje napr. na zákon o ochrane spotrebiteľa, ide o príkladný výpočet a je tak zrejmé, že pod tento pojem možno subsumovať akýkoľvek predpis poskytujúci spotrebiteľovi ochranu, napr. zákon č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa, zákon č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch, zákon č. 513/1991 Obchodný zákonník, zákon č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník a ďalšie, v ktorých sa nachádzajú určité ustanovenia priznávajúce spotrebiteľovi osobitné postavenie a poskytujúce mu zvýšenú ochranu oproti ostatným subjektom práva. Zároveň odvolateľka poukázala na to, že v prípade akejkoľvek pochybnosti je potrebné uprednostniť výklad, ktorý je v prospech spotrebiteľa. Z

uvedeného je potom zrejmé, že rozhodnutie okresného súdu je v absolútnom rozpore s ustanovením § 4 ods. 2 písm. za/ Zákona o súdnych poplatkoch, pretože navrhovateľka je priamo zo zákona a bez potreby uplatnenia si tohto práva oslobodená od súdnych poplatkov. Navrhuje preto napadnuté uznesenie okresného súdu zrušiť a oslobodiť ju od povinnosti zaplatiť súdny poplatok za podaný návrh o obnovu konania.

V dôsledku odvolania krajský súd, ako súd odvolací, vec preskúmal v medziach daných ustanovením § 212 ods. 1 O.s.p. a bez nariadenia pojednávania v súlade s ustanovením § 214 ods. 2 O.s.p. napadnuté uznesenie okresného súdu podľa ustanovenia § 221 ods. 1 písm. h/ a i/ O.s.p. zrušil.

Navrhovateľka návrhom doručeným Okresnému súdu Zvolen dňa 03.09.2013 sa domáhala povolenia obnovy konania vedeného na Okresnom súde Zvolen pod sp.zn. 7C/129/2011, v ktorom súd právoplatne rozhodol rozsudkom č.k. 7C/129/2011-33 zo dňa 11.04.2012, v zmysle ktorého jej, ako odporčyni v danom konaní, bola uložená povinnosť zaplatiť navrhovateľovi (odporcovi v konaní o povolenie obnovy konania) sumu 1 374,58 eur spolu s úrokom z omeškania 0,024 % denne zo sumy 1 374,58 eur od 29.01.2010 do zaplatenia, pokutu vo výške 15,37 eur a trovy konania v sume 83 eur, všetko v lehote do 15 dní odo dňa právoplatnosti rozsudku.

Podľa ustanovenia § 2 ods. 1 písm. a/ zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov (ďalej Zákon o súdnych poplatkoch), poplatníkom je navrhovateľ poplatkového úkonu, ak je podľa sadzobníka ustanovený poplatok z návrhu. Podľa ustanovenia § 5 ods. 1 písm. a/ citovaného zákona vzniká poplatková povinnosť podaním návrhu, odvolania a dovolania alebo žiadosti na vykonanie poplatkového úkonu, ak je poplatníkom navrhovateľ, odvolateľ a dovolateľ. V nadväznosti na uvedené, podľa položky č. 16 Sadzobníka súdnych poplatkov je sadzba súdneho poplatku z návrhu na obnovu konania 99,50 eura.

Poplatková povinnosť z návrhu na začatie konania v zásade vzniká momentom podania návrhu na súd. Poplatková povinnosť však nevzniká vo vzťahu k subjektom, na ktoré sa vzťahuje osobné či vecné oslobodenie od súdnych poplatkov upravené v ustanovení § 4 ods. 1 a 2 Zákona o súdnych poplatkoch.

Podľa ustanovenia § 4 ods. 2 písm. za/ Zákona o súdnych poplatkoch od poplatku je oslobodený spotrebiteľ domáhajúci sa ochrany svojho práva podľa osobitného predpisu. Poznámka pod čiarou odkazuje napríklad na ustanovenie § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov.

Podľa ustanovenia § 4 ods. 4 Zákona o súdnych poplatkoch, oslobodenie podľa odsekov 1 a 2 sa vzťahuje aj na konanie o odvolaní, dovolaní, obnove konania a výkone rozhodnutia alebo exekúcii.

Okresný súd pri výklade predmetného ustanovenia § 4 ods. 2 písm. za/ Zákona o súdnych poplatkoch vychádzal striktnie z osobitného charakteru konania o prípustnosti povolenia obnovy konania, ktoré zásadne odlišil od následného konania po povolení obnovy pôvodného už právoplatne ukončeného súdneho konania. Predpokladom toho, aby súd pripustil obnovené konanie vo veci, v ktorej už raz právoplatne rozhodol, je splnenie všetkých zákonných procesných podmienok upravených v príslušných ustanoveniach § 228 - 235 O.s.p. Ide o mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má povahu výnimky zo zásadnej nezmeniteľnosti právoplatného rozhodnutia a vzhľadom na prelomenie zásady res iudicata, ktorá zabezpečuje právnu istotu účastníkom konania, je jeho prípustnosť vo viacerých smeroch obmedzená, a to jednak existenciou niektorého zo zákonných dôvodov prípustnosti obnovy konania vymienených v ustanovení § 228 ods. 1 písm. a/ až f/ O.s.p., a jednak je nevyhnutné, aby bol návrh podaný oprávnenou osobou v lehote upravenej v ustanovení § 230 ods. 1 a 2 O.s.p. Z procesnej úpravy postupu súdu v konaní o povolenie obnovy právoplatne skončeného konania je zrejmé, že sa jedná o dvojfázové konanie, pričom v prvej fáze skúma súd, či sú splnené všetky podmienky (a to jednak danosť zákonného dôvodu, včasnosť podania návrhu, či bol podaný oprávneným subjektom, príp. splnenie i ďalších procesných predpokladov pre konanie, napr. splnenie si poplatkovej povinnosti poplatníka) na to, aby povolil obnovu konania. V tejto prvotnej fáze je možné prisvedčiť argumentom prezentovaným prvostupňovým súdom, že predmetom toho konania je preskúmanie procesných podmienok pre obnovu konania podľa Občianskeho súdneho poriadku a súd návrh na obnovu konania uznesením buď zamietne alebo obnovu konania povolí (§ 234 ods. 1 O.s.p.). Až následne, len čo nadobudne rozhodnutie o povolení obnovy právoplatnosť, pripadá do úvahy aplikácia aj spotrebiteľského práva, pretože súd už

bez ďalšieho návrhu vec znova prejedná, pritom prihliadne na všetko, čo vyšlo najavo ako pri pôvodnom konaní, tak aj pri prejednávaní obnovy (§ 235 ods. 1 O.s.p.). Hoci je pravdou, že v prvotnej fáze o návrhu účastníka konania na povolenie obnovy konania súd skutočne predovšetkým skúma procesné podmienky a predpoklady z hľadiska kritérií obsiahnutých v Občianskom súdnom poriadku, a teda právny status účastníka konania nie je relevantný, avšak ani v tomto štádiu nie je možné popierať osobitný právny status účastníka, pokiaľ je nespochybniteľne daný. Dôvody, pre ktoré sa navrhovateľka v konkrétnej veci domáhala povolenia obnovy konania jednoznačne smerujú k namietanej nedostatočne poskytnutej ochrane práv navrhovateľky, ako spotrebiteľky v pôvodnom zmluvnom vzťahu, z ktorého sa práva a povinnosti v pôvodnom súdnom konaní obvíjali. Dôvodmi obnovy konania sa navrhovateľka domáha poskytnutia jej ochrany v zmysle spotrebiteľského práva, konkrétne podľa § 2 písm. a/, b/, d/ až j/ zák. č. 258/2001 Z.z., o spotrebiteľských úveroch, ako aj podľa zákona č. 634/1992 Zb. o ochrane spotrebiteľa, s odvolaním sa na judikatúru Súdneho dvora EÚ týkajúcu sa spotrebiteľského práva a ochrany práv spotrebiteľa. Argumentuje, že zmluva o spotrebiteľskom úvere, na základe ktorej bola v zmysle právoplatného a vykonateľného rozsudku súdu povinná ako dlžníčka plniť veriteľovi, neobsahovala podstatné zákonné náležitosti vyplývajúce z ustanovenia § 2 písm. a/ zák. č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch a súd tak v pôvodnom konaní priznal veriteľovi nárok, ktorý mu z hľadiska kritérií spotrebiteľského práva neprináležal. Zákonný dôvod na povolenie obnovy konania nadväzuje na dôvody uvádzané v návrhu a navrhovateľka sa domáha povolenia obnovy podľa ustanovenia § 228 ods. 1 písm. a/ a e/ O.s.p.

Vychádzajúc z konkrétnych dôvodov, na základe ktorých sa navrhovateľka domáha povolenia obnovy pôvodného konania, sa odvolací súd následne oboznámil s pripojeným spisom pôvodného konania, ktorého obnovy sa účastníčka domáha, evidovaného na Okresnom súde Zvolen pod sp. zn. 7C/129/2011. Z obsahu spisu je zrejmé, že pôvodný zmluvný vzťah, od ktorého si navrhovateľ v pôvodnom konaní (terajší odporca) vyvodzoval svoj nárok voči odporkyni (navrhovateľke), sa odvíja od konkrétnej úverovej zmluvy, z obsahu ktorej je zrejmé, že daný zmluvný vzťah medzi veriteľom a dlžníčkou je nutné posudzovať ako spotrebiteľský vzťah. Ochrana spotrebiteľa môže byť poskytnutá vo viacerých smeroch a vyplýva z viacerých právne záväzných noriem, pričom podstatné je, že poznámka pod čiarou odkazujúca na právnu úpravu v nadväznosti na znenie ustanovenia § 4 ods. 2 písm. za/ Zákon o súdnych poplatkoch uvádza osobitnú právnu normu len príkladmo, čo je zrejmé z dikcie formulácie tejto poznámky.

Európska únia venuje problematike ochrany spotrebiteľa mimoriadnu pozornosť. V snahe deklarovať potrebu regulácie podmienok poskytovania spotrebiteľských úverov Rada EÚ prijala smernicu 87/102/EHS, ktorá mala za cieľ zvýšiť ochranu spotrebiteľa pri využívaní finančných služieb ponúkaných na trhu. Uvedená smernica bola neskôr novelizovaná do súčasnej podoby v rokoch 1990 a 1998 (90/88/ES a 98/7/ES) a v rámci prístupového procesu do EÚ bol u nás prijatý zákon č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch (ďalej Zákon o spotrebiteľských úveroch). Tento zákon (v súčasnosti zrušený neskorším zákonom č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov) upravoval podmienky poskytovania spotrebiteľského úveru, náležitosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere, spôsob výpočtu celkových nákladov spotrebiteľa spojených s poskytovaním spotrebiteľského úveru a ďalšie opatrenia na ochranu spotrebiteľa. Všetky skutočnosti potrebné pre právne posúdenie zmluvného vzťahu medzi veriteľom a dlžníčkou z úverového vzťahu, ktorý bol predmetom pôvodného konania vedeného pod sp. zn. 7C/129/2011, sú zrejmé z obsahu predloženej zmluvy o úvere. Odvolací súd predbežným právnym posúdením, nevyhnutným pre účely rozhodovania o podanom odvolaní, mal z obsahu zmluvy o úvere zrejmé, že na základe doposiaľ predložených dôkazov a tvrdení obsiahnutých v konaní sp. zn. 7C/129/2011, sa v predmetnej veci jedná o spotrebiteľský úver, pretože z doterajších listinných dôkazov vyplýva, že sú naplnené zákonné znaky spotrebiteľského úveru vyplývajúce z ustanovenia § 1 ods. 2 písm. e/, § 2 a § 3 ods. 2 zákona č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch v znení účinnom ku dňu uzavretia zmluvy o úvere, ako aj ďalšie predpoklady vyžadované touto osobitnou právnou normou na to, aby sa vzťah medzi veriteľom a dlžníčkou podriadil právnemu režimu tohto zákona. V právnom poriadku Slovenskej republiky je úverová zmluva upravená v Obchodnom zákonníku, ktorý možno aplikovať bez ohľadu na to, či je úver poskytovaný spotrebiteľovi alebo podnikateľskému subjektu. Zákon o spotrebiteľskom úvere upravuje úverovú zmluvu v prípade, keď je úver poskytovaný spotrebiteľovi mimo jeho podnikateľskej činnosti alebo povolania a vo vzťahu k Obchodnému zákonníku má účinky normy lex specialis. Popri tejto špeciálnej norme výraznú ochranu pre spotrebiteľa poskytuje inštitút neprijateľnej zmluvnej podmienky v spotrebiteľskej zmluve vrátane služieb na finančnom trhu, upravený v ustanovení § 53 a nasl. Občianskeho zákonníka v znení ku

dňu uzatvorenia úverovej zmluvy (v spojení s ustanovením § 23a ods. 1 zákona č. 634/1992 Zb. o ochrane spotrebiteľa a ustanovením § 3 ods. 3 neskôr prijatého zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa). Pokiaľ teda všetky doteraz relevantné skutočnosti nasvedčujú záveru, že v konaní, ktorého obnovy sa navrhovateľka domáha, bol predmetom sporu spotrebiteľský vzťah a navrhovateľka mala v pôvodnom konaní právny status spotrebiteľky, nie je možné v konaní o povolenie mimoriadneho opravného prostriedku tento osobitný právny status navrhovateľky prehliadať a nebrať na zreteľ. Práva a povinnosti, ako aj právne postavenie z pôvodného zmluvného vzťahu, zostávajú zachované aj v štádiu následného konania o mimoriadnom opravnom prostriedku iniciovaného účastníčkou konania. Odvolací súd poznamenáva, že je síce pravdou, že v prvej fáze konania o povolenie obnovy konania súd skúma predovšetkým naplnenie zákonných predpokladov pre prípustnosť tohto mimoriadneho opravného prostriedku, a teda, že aplikuje právnu úpravu vyplývajúcu z Občianskeho súdneho poriadku, avšak v prípade povolenia obnovy konania súd následne po právoplatnosti uznesenia, ktorým obnovu konania povolí, koná ďalej a skúma aj všetky hmotnoprávne aspekty a aplikuje právne úpravy vzťahujúce sa na právnu problematiku, ktorá tvorila právny základ obnoveného konania. Podstatná je skutočnosť, že po tom, čo súd uznesením obnovu konania povolí, sa následne nejedná o ďalšie samostatné konanie, ktoré by bolo aj samostatne spoplatňované (kde by sa teda eventuálne až v tomto štádiu mohol zohľadniť osobitný právny status účastníkov), ale jedná sa len o fázu jediného konania o obnovu právoplatne skončeného konania. Nie je preto dôvod konštatovať, že na účastníčku, na ktorú by sa inak vzťahovalo osobné zákonné oslobodenie od platenia súdnych poplatkov podľa ustanovenia § 4 ods. 2 písm. za/ Zákona o súdnych poplatkoch, sa oslobodenie nevzťahuje, pretože v prvotnom štádiu konania o obnove konania súd postupuje výlučne z hľadiska procesnej normy, hoci všetky skutočnosti (a v neposlednom rade aj dôvody pre ktoré sa účastníčka domáha obnovy pôvodného konania) nasvedčujú záveru, že spotrebiteľské právo bude v následnej fáze konania aplikované. Oprávnený je aj argument odvolateľky, že spotrebiteľské právo je nutné vnímať v kontexte viacerých právnych noriem a pokiaľ aj poznámka pod čiarou k ustanoveniu § 4 ods. 2 písm. za/ Zákona o súdnych poplatkoch odkazuje napríklad na ustanovenie § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov, ide len o príkladný odkaz na konkrétne ustanovenie konkrétneho zákona, čo nevylučuje vzťahovať toto zákonné oslobodenie aj na konania, v ktorých súd bude povinný zohľadniť a aplikovať aj ďalšie zákony výrazne poskytujúce ochranu spotrebiteľovi (napr. zák. č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch, ktorého aplikácie a ochrany sa navrhovateľka po obnovení pôvodného konania dovoľáva). Nakoľko po povolení obnovy konania a opätovnom hmotnoprávnom posúdení veci súd prihliadne na všetko, čo vyšlo najavo ako pri pôvodnom konaní, tak aj pri prejednávaní obnovy, je bez právnej relevancie, že v pôvodnom konaní spotrebiteľské právo vôbec aplikované nebolo, pretože súd rozhodol vo veci zjednodušeným rozsudkom v súlade s ustanovením § 157 ods. 4 O.s.p. v spojení s ustanovením 153a ods. 1 O.s.p.

Subjekt, na ktorý sa vzťahuje zákonné vecné alebo osobné oslobodenie nie je poplatníkom v zmysle ustanovenia § 2 ods. 1 Zákona o súdnych poplatkoch a nevzniká mu ani poplatková povinnosť podľa ustanovenia § 5 ods. 1 Zákona o súdnych poplatkoch. Pokiaľ je určitý subjekt osobne či vecne oslobodený od poplatkovej povinnosti v zmysle § 4 ods. 1 alebo 2 Zákona o súdnych poplatkoch, toto oslobodenie od platenia súdnych poplatkov sa vzťahuje na celé konanie, nielen na jeho prípadnú časť. Ustanovenie § 4 ods. 4 Zákona o súdnych poplatkoch výslovne ustanovuje, že oslobodenie podľa odsekov 1 a 2 sa vzťahuje aj na konanie o odvolaní, dovolaní, obnove konania a výkone rozhodnutia alebo exekúcii.

Okresný súd preto nepostupoval správne a v zmysle zákona, ak vyrubil súdny poplatok subjektu, na ktorý sa vzťahuje zákonné oslobodenie od súdnych poplatkov podľa ustanovenia § 4 ods. 2 písm. za/ Zákona o súdnych poplatkoch a následne podľa ustanovenia § 10 ods. 1 tohto zákona konanie pre nezaplatenie súdneho poplatku zastavil. Bolo tak nevyhnutné napadnuté uznesenie prvostupňového súdu s poukazom na ustanovenie § 221 ods. 1 písm. h/, i/ O.s.p. zrušiť, ako vydané bez zákonného dôvodu.

Rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Banskej Bystrici pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.